

VALORS ÈTICS

2
ESO

SÈRIE PARTICIPA

El llibre Valors Ètics per a 2n d'ESO
és una obra col·lectiva concebuda,
dissenyada i creada en el departament
d'Edicions Educatives de Santillana
Educación, S. L./Edicions Voramar, S. A.,
dirigit per **Teresa Grence Ruiz i Immaculada**
Gregori Soldevila.

En la seua elaboració ha participat
l'equip següent:

Carmen Pellicer Iborra
Francisco Ferrer Falcón

EDICIÓ EXECUTIVA
Manuel Sequeiros Murciano

DIRECCIÓ DEL PROJECTE
Mercedes Rubio Cordovés

Les activitats no s'han de fer
en cap cas en el llibre.
Les taules, esquemes i altres
recursos que s'hi inclouen són
models perquè l'alumnat
els copie en el quadern.

Presentació

Com t'agradaria que fóra el món on vivim? En classe de Valors Ètics tenim l'oportunitat de contestar aquesta pregunta i de plantejar-nos entre tots com podem fer que siga possible, quines coses concretes hem de canviar perquè es faça realitat i per on hem de començar de la forma més immediata. A través dels projectes que es proposen en aquestes pàgines explorarem molts temes que afecten la vida quotidiana, sobre els quals podràs indagar i que compartiràs no només amb els companys i professors, sinó també amb la família, els amics i la gent amb la qual et relaciones.

Com podem contribuir-hi? Molts dels problemes que afecten el nostre món ens pareixen molt llunyans. Veurem com els mitjans de comunicació són finestres a una realitat complexa i difícil de conèixer, en la qual necessitem aprofundir.

No obstant això, les nostres decisions personals, els estils de vida que triem, la coherència de les nostres actituds i dels nostres comportaments i els compromisos que adquirim poden fer que moltes d'aquestes coses siguen diferents. Coneixerem, a més, moltes iniciatives solidàries i testimoniades de persones i organitzacions que fan cada dia que el món siga millor.

Què fem quan veiem la realitat de forma diferent? No vivim sols. El llibre que et presentem és una eina per a ajudar-te en la teua cerca personal i facilitar el diàleg i la col·laboració amb els teus companys, per a aprendre a treballar en projectes comuns, compartir objectius, respectar altres punts de vista i resoldre els problemes que sorgeixen en la convivència i el treball comú.

Una persona pot saber molt d'art, de la seua història i dels artistes, conèixer els marxants d'art més importants, visitar fàbriques de materials de pintura i museus, ser especialista o catedràtic, però a pintar només aprendrà pintant... Podeu aprendre moltes coses sobre valors per a la convivència, però per a ser persones valuoses i conviure en harmonia cal entrenar-se dia a dia en les circumstàncies concretes en què cada u pot marcar una diferència. Aquesta assignatura us pot ajudar a créixer i practicar, a compartir i dialogar, a reflexionar i decidir i, sobretot, a triar com voleu que siga el futur de tots i com podeu contribuir al fet que es faça realitat.

Els autors

ÍNDIX

TÍTOL DE LA UNITAT	EL TÒPIC	DESMUNTANT EL TÒPIC	ENTREVISTA
1 Adolescents impossibles? p. 8	Què és ser adolescent?	Joves compromesos	La formació dels adolescents
2 Intel·ligents i bells? p. 20	Atributs incompatibles	El cànon de bellesa	La importància de la imatge
3 Immigrants conflictius? p. 32	Com veiem els immigrants?	Pot passar-li a qualsevol	Els drets de les persones
4 Milionaris o emprenedors? p. 44	Rics i ambiciosos	Solidaritat i filantropia	La iniciativa del compromís
5 Funcionaris compromesos? p. 56	Què sabem dels funcionaris?	Funcionaris al servei de la societat	La importància de les institucions
6 Científics bojos? p. 68	Què sabem dels científics?	El científic anònim	Els apassionats de la ciència

TU TRIES	EN CONSCIÈNCIA	TEMES I CONTINGUTS DE LA UNITAT
El respecte	Les emocions i l'equilibri personal	El respecte i l'equilibri personal
La bellesa interior	La cura d'un mateix	Els estereotips sexuals Els valors ètics com a bellesa interior Hàbits en la bellesa exterior i interior
Quina diferència hi ha entre allò legal i allò moral?	El contracte social	La dignitat i la situació de l'immigrant Els drets humans
La presa de decisions	Lideratge i treball en equip	Lideratge Proactivitat i iniciativa Col·laboració en el treball en equip
L'honestedat	El teu compromís	L'honestedat Respecte en les relacions interpersonals
Actitud davant dels progressos científics	Visió de futur	La visió de futur La constància

Joves compromesos

Una bona manera de demostrar un compromís

El missatge de comunicació de tot el món ha canviat amb internet i amb les xarxes socials. El missatge principal és: "No t'oblis de demostrar el teu compromís".

Una de les maneres de demostrar el teu compromís és mitjançant la teua feina. Malala, que començà a parlar en públic quan tenia 11 anys, va aconseguir que el món escoltés la seva veu i que es preocupés pel futur de les nenes a Pakistan.

Com a joves, també tenim la responsabilitat de demostrar el nostre compromís amb el món. Podem fer-ho mitjançant la nostra feina, la nostra vida social, la nostra cultura, la nostra ciutadania i la nostra actitud davant la vida.

Com a joves, també tenim la responsabilitat de demostrar el nostre compromís amb el món. Podem fer-ho mitjançant la nostra feina, la nostra vida social, la nostra cultura, la nostra ciutadania i la nostra actitud davant la vida.

DESMUNTANT EL TÒPIC

El em va dir Malala

El documental de 87 minuts, que ha estat el més popular de la temporada, és una obra maestra de la comunicació. Malala Yousafzai, la nena afganesa que va ser atacada pel talibà, ens explica la seva història i el seu compromís amb el món.

Activitats

1. Llegeix el text i fes un resum.
2. Fes un dibuix de la teua opinió sobre el documental.
3. Fes un debat amb els teus companys sobre el documental.
4. Fes un treball de recerca sobre el documental.
5. Fes un treball de recerca sobre el documental.

◀ DESMUNTANT EL TÒPIC

En aquesta doble pàgina es reuneixen experiències, conductes i arguments que, d'una forma contundent, deixen sense validesa les conjectures i els prejudicis exposats en les pàgines anteriors.

ENTREVISTA ▶

En totes les unitats es dediquen dues pàgines a mostrar, a través d'una entrevista feta a dues persones que pertanyen al col·lectiu al qual al·ludeix l'estereotip analitzat, quines són les seues opinions, les seues impressions o els seus sentiments sobre aquest tema.

La formació dels adolescents

Profes. La buena educación

Un grup d'educadors que han participat en la realització del documental 'Profes. La buena educación' ens expliquen la seva experiència durant l'any de treball. Mar i Pablo ens donen la seva veu personal sobre l'educació i les dificultats que troben al dia a dia.

Profes. La buena educación

Un grup d'educadors que han participat en la realització del documental 'Profes. La buena educación' ens expliquen la seva experiència durant l'any de treball. Mar i Pablo ens donen la seva veu personal sobre l'educació i les dificultats que troben al dia a dia.

ENTREVISTA

Profes. La buena educación

Un grup d'educadors que han participat en la realització del documental 'Profes. La buena educación' ens expliquen la seva experiència durant l'any de treball. Mar i Pablo ens donen la seva veu personal sobre l'educació i les dificultats que troben al dia a dia.

Profes. La buena educación

Un grup d'educadors que han participat en la realització del documental 'Profes. La buena educación' ens expliquen la seva experiència durant l'any de treball. Mar i Pablo ens donen la seva veu personal sobre l'educació i les dificultats que troben al dia a dia.

TU TRIES

El respecte

Què és el respecte? És una actitud que ens permet de relacionar-nos amb els altres de manera adequada. És una actitud que ens permet de relacionar-nos amb els altres de manera adequada.

El respecte

Què és el respecte? És una actitud que ens permet de relacionar-nos amb els altres de manera adequada. És una actitud que ens permet de relacionar-nos amb els altres de manera adequada.

El respecte

Què és el respecte? És una actitud que ens permet de relacionar-nos amb els altres de manera adequada. És una actitud que ens permet de relacionar-nos amb els altres de manera adequada.

El respecte

Què és el respecte? És una actitud que ens permet de relacionar-nos amb els altres de manera adequada. És una actitud que ens permet de relacionar-nos amb els altres de manera adequada.

◀ TU TRIES

Una vegada analitzat el tema en profunditat, només queda prendre una decisió per a actuar d'acord amb un valor de referència o adoptar una determinada postura.

EN CONSCIÈNCIA ▶

Cada tema es tanca amb una seqüència de reflexió i construcció del pensament propi a partir de determinades vivències, relats, etc., en els quals queden condensats els valors que hem explorat durant la unitat didàctica.

EN CONSCIÈNCIA

Les emocions i l'equilibri personal

En els moments de crisi no és fàcil trobar l'equilibri personal i adaptar-nos a la nova situació. És fàcil perdre el control de les emocions. Podem un camí de sensacions i emocions i no deixar-nos portar pel vent.

Les emocions i l'equilibri personal

En els moments de crisi no és fàcil trobar l'equilibri personal i adaptar-nos a la nova situació. És fàcil perdre el control de les emocions. Podem un camí de sensacions i emocions i no deixar-nos portar pel vent.

Dei revés

Un grup d'educadors que han participat en la realització del documental 'Dei revés' ens expliquen la seva experiència durant l'any de treball. Mar i Pablo ens donen la seva veu personal sobre l'educació i les dificultats que troben al dia a dia.

Dei revés

Un grup d'educadors que han participat en la realització del documental 'Dei revés' ens expliquen la seva experiència durant l'any de treball. Mar i Pablo ens donen la seva veu personal sobre l'educació i les dificultats que troben al dia a dia.

1 Adolescents impossibles?

QUÈ HI FAREM?

1. Conèixer els estereotips que més determinen els adolescents.
2. Entendre com s'ha construït una imatge negativa de l'adolescència.
3. Aprendre a valorar les normes i el respecte a les persones.
4. Aprendre a viure l'adolescència i els canvis des d'un punt de vista positiu.

Els adolescents a vegades tenen mala fama entre els adults. Molts els perceben com descurats, apàtics, rebels, inestables, agressius i amb tendència a ficar-se en embolics i a adquirir cert tipus d'addiccions, com, per exemple, la consola o el mòbil.

I, no obstant això, aquestes generalitzacions i estereotips no responen al comportament d'una gran majoria de joves que, malgrat les dificultats, els moments roïns i les pressions, estan aprenent a madurar mentre descobreixen la seua pròpia personalitat.

Per què es té una imatge tan negativa dels joves d'aquesta edat? Què podem fer per a trencar aquest estereotip?

Una qüestió d'imatge?

Has provat a posar en Google/imatges la paraula «adolescent»?

Ixen dos tipus d'imatges: les primeres són d'adolescents vestits de colors vius en un ambient de festa, sempre somrients i que posen en autofotos (*selfies*) per a compartir en les xarxes socials o fent *botellón*.

El segon tipus de fotos que s'hi troben són d'adolescents amb roba fosca, en penombra, que pareixen apartats de la societat perquè ningú els entén o perquè no hi troben el seu lloc. També apareixeran imatges de joves que discuteixen amb els seus pares, que alcen la veu i fan escarafalls amb les mans com si no saberen parlar de manera normal i mantindre un diàleg amb persones adultes.

Estàs d'acord amb aquesta imatge estereotipada de l'adolescent? Per què creus que es té aquesta imatge?

Per a pensar

En grup

1. Prepareu una enquesta per a saber què pensen els adults sobre els adolescents.
2. Elaboreu un qüestionari amb deu preguntes sobre aquest tema i plantegeu-lo, almenys, a deu adults de diferent edat i treball.
3. Analitzeu les respostes: quins són els trets que hi predominen?, a què es dediquen?, què els agrada fer?, com es relacionen amb els seus companys?
4. Podeu trobar al vostre entorn amics que es pareixen als adolescents que descriu l'enquesta? Amb quin us identifiqueu més? Per què?

L'adolescència

L'OMS defineix l'adolescència com el període de creixement i desenvolupament humà que es produeix després de la infància i abans de l'edat adulta, entre els 10 i els 19 anys. Es tracta d'una de les etapes de transició més importants en la vida de l'ésser humà, que es caracteritza per un ritme accelerat de creixement i de canvis, superat únicament pel que experimenten els lactants. Aquesta fase de creixement i desenvolupament la condicionen diversos processos biològics. El començament de la pubertat marca el pas de la infància a l'adolescència.

ORGANITZACIÓ MUNDIAL
DE LA SALUT
<http://www.who.int>

Ets massa gran
per a tindre joguets.

Ets massa jove
per a tindre
una relació.

Ets massa gran
per a no
ocupar-te de
les teues faenes.

Ets massa gran
per a veure
dibuixos.

Ets massa jove per
a arribar tard
a casa.

Ets massa jove
per a vestir-te
així.

Per a pensar

1. Segons tu, quins són els trets que caracteritzen un adolescent?
2. Et sents massa gran per a seguir fent coses que feies fins fa poc?
3. Què t'agradaria fer però no et deixen perquè diuen que ets massa menut?

Adolescents literaris

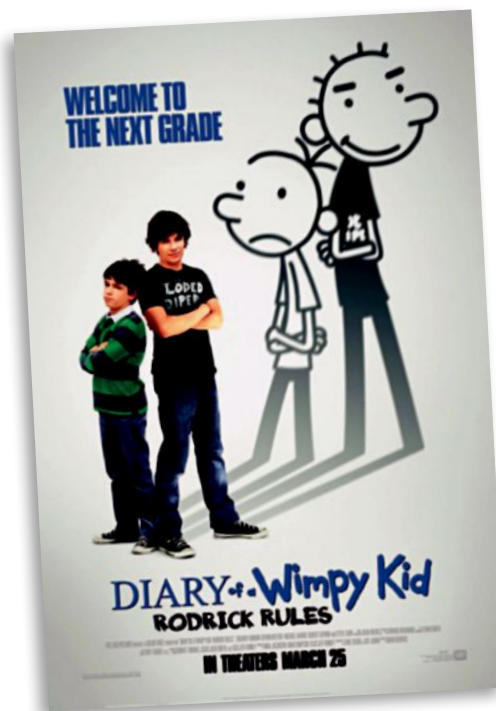
L'adolescència és una època de contradiccions i passions, de pors i dubtes, on allò quotidià es converteix en aventura i en la qual s'estrenen sentiments i es viuen experiències que ens marquen per sempre. La literatura s'ha apropiat d'aquests trets tan novel·lescos i són innumbrables els adolescents que protagonitzen novel·les de totes les èpoques, des dels clàssics com el *Lazarillo de Tormes*, el protagonista del qual ha d'aprendre a viure a força de colps, o els inoblidables personatges de Dickens, com els d'*Oliver Twist* o *La petita Dorrit*, fins als nostres contemporanis *Harry Potter* o *Greg*, sempre aclaparat per les circumstàncies amb què va teixint els seus *Diaris*.

Fotograma de la pel·lícula *Oliver Twist* (2005), dirigida per Roman Polanski.

Fotograma de la pel·lícula *Harry Potter i les relíquies de la mort. Part II* (2011), basada en la novel·la homònima.

Que bé, ja estem a l'octubre. Només falten trenta dies per a Halloween! És la meua festa favorita, encara que la mare diu que ja vaig sent gran per a eixir al carrer a demanar llatinades dient a la gent: «Esglai o caramels».

JEFF KINNEY

«Diari del Greg. Un pringat total»

Activitats

1. Has llegit alguna novel·la protagonitzada per adolescents de la teua edat? T'has sentit realment identificat amb ells? Què teniu en comú?
2. Quin és el teu adolescent literari o cinematogràfic favorit?

Els adolescents en la publicitat

Els mitjans de comunicació transmeten valors i creences. En el terreny de la publicitat, els joves solen aparèixer com un col·lectiu obsessionat per la seua imatge, despreocupat i divertit.

Partint d'aquestes premisses, cal destacar la importància de com la societat percep aquest col·lectiu (idealista, pragmàtic, transgressor, altruista, aventurer, hedonista, preocupat pel seu cos...) i la forma en què aquest col·lectiu tendeix a expressar-se i a organitzar-se.

La publicitat té moltes restriccions legals encara que les seues propostes són molt suggeridores. La publicitat ha de sustentar-se en principis com el respecte, la dignitat de la persona, la protecció a la infància o la no-discriminació entre homes i dones, i és il·lícit fer una publicitat enganyosa. Existeixen altres prohibicions com anunciar productes perjudicials per a la salut, la seguretat o el medi ambient, o continguts que atempten contra la dignitat o les conviccions religioses o polítiques.

Pare, mare, això [referint-se a la seua indumentària] és una representació del meu ésser i no ho he triat jo, això m'ha triat a mi i això [mostrant la camisa rosa] ho heu triat vosaltres; una ofensa als meus sentiments [després de veure un plat amb el producte publicitat]..., uns sentiments que a la meua edat són molt confusos, i el que hui és negre demà pot ser rosa amb brillantets. Veritat que em queda bé?

No falten exemples d'anuncis en els quals els missatges publicitaris es fan ressò dels problemes dels adolescents, com la jove «gòtica» d'una coneguda marca alimentària, que defensa la seua indumentària «sinistra» com a expressió de la seua personalitat.

Els adolescents en el cine

Petita Miss Sunshine

Títol original: *Little Miss Sunshine*. Dirigida en 2006 per J. Dayton i V. Faris.

Intèrprets principals: Abigail Breslin, Steve Carell, Toni Collette, Greg Kinnear, Alan Arkin, Paul Dano.

La xicoteta Olive somia amb guanyar un concurs de bellesa infantil i aconseguir convèncer la seua família per a viatjar en una furgoneta desgavellada fins al lloc de l'esdeveniment. Destaca Dwaine, el fill adolescent que es nega a parlar perquè pensa que ningú l'entendrà. L'aventura que Dwaine viu amb la seua família aconseguirà que deixi fluir els seus sentiments i abandone el seu mutisme.

- ☐ —El vertader perdedor no és aquell que no guanya. El vertader perdedor és aquell que té tanta por a no guanyar que ni tan sols ho intenta.

Juno

Títol original: *Juno*. Dirigida en 2007 per Jason Reitman.

Intèrprets principals: Ellen Page, Michael Cera, Jennifer Garner, Jason Bateman, Allison Janney, J. K. Simmons.

Juno té 16 anys, usa un telèfon amb forma d'hamburguesa i sol amagar les seues pors amb una capa de sarcasme i una imparable loquacitat. Un embaràs inesperat, fruit de la seua relació amb un company de classe, la farà prendre decisions adultes.

- ☐ JUNO. Crec que estic enamorada de tu.
- ☐ BLEEK. Vols dir en pla amics?
- ☐ JUNO. No, vull dir de veres. Ets la persona més fantàstica que he conegut en la meua vida i ni tan sols has d'esforçar-t'hi.
- ☐ BLEEK. En realitat m'hi esforce molt.
- ☐ JUNO. Ets intel·ligent; no ets com els altres. No em mires la panxa constantment, em mires a la cara. I cada vegada que et veig, el bebé comença a camejar molt fort. Crec que és perquè el meu cor comença a batejar cada vegada que et veu.
- ☐ BLEEK. El meu també.

Activitats

1. Explica amb les teues paraules el significat de la cita de *Petita Miss Sunshine*.
2. Quina opinió tens sobre els concursos de bellesa?
3. Quines conseqüències pot tindre un embaràs a edats tan primerenques?

Què està canviant

Els estereotips que hem vist en les pàgines anteriors es poden canviar perquè no responen del tot a la realitat. Dels mateixos adolescents depèn cridar l'atenció sobre altres aspectes que estan molt lluny d'aquesta imatge tan negativa que projecten a vegades i prendre consciència del paper fonamental que exerceixen en la societat.

Una de les coses que es retrau als joves és que porten els sentiments a l'extrem, però, precisament, en aquesta capacitat d'entusiasme i entrega resideix la seua essència.

Potser als adults, massa carregats de racionalitat, se'ls oblidava com eren als quinze anys. Però, a sovint, senten nostàlgia per l'autenticitat amb què abraçaven els seus ideals i comprenen que és just que els adolescents defensin el seu amb tanta vehemència, encara que no sempre siguin tan racionals i correctes com caldria desitjar. Seria formidable trobar un nou estat en el qual se sumaren la passió adolescent i l'equilibri adult.

El cas és que aquesta combinació existeix, com ho demostra l'exemple de Malala Yousafzai, una jove nascuda en 1997 a Mingora (el Pakistan), i que va ser tirotejada en octubre de 2012 per terroristes talibans per defensar el seu dret i el de totes les joves del seu país a estudiar, fet que els talibans no toleren i que tracten d'eradicar per la força amb bombardejos a escoles i amb tirs a les joves que intenten acudir-hi.

Malala va patir lesions gravíssimes a conseqüència dels tirs, però va sobreviure-hi i, lluny d'abandonar els seus ideals, va seguir amb el seu activisme, encara amb més força i entusiasme.

En 2014 va ser guardonada amb el Premi Nobel de la Pau i el Premi Xiquets del Món. Malala va donar els diners rebuts amb els premis per a la reconstrucció de les escoles de Gaza. Es dedica a fer conferències per tot el món per a contagiar de valor i coratge joves i adults, de forma que transmet el seu entusiasme i la convicció que el món pot ser molt millor simplement fent que els joves tinguin accés a l'educació.

Una bona manera de desmuntar un estereotip

Els mitjans de comunicació de tot el món han contribuït amb entusiasme a difondre l'exemple de Malala. El fragment següent procedeix d'una notícia publicada en l'edició digital de l'*Heraldo de Aragón*:

Quan la mitjana d'adolescents inverteix part del seu temps en la recreació pròpia de la seua edat, Malala s'ha convertit en símbol inspirador per a la humanitat, en la seua defensa tenaç, fins i tot a risc de la seua existència, dels drets inalienables a l'educació, independentment del sexe o la condició socioeconòmica dels qui aspiren a rebre els beneficis de l'ensenyament.

Commogut davant de les seues conviccions i altruisme, el secretari general de Nacions Unides va declarar: «Amb el seu coratge i determinació, Malala ha mostrat el que els terroristes més temen: una xiqueta amb un llibre».

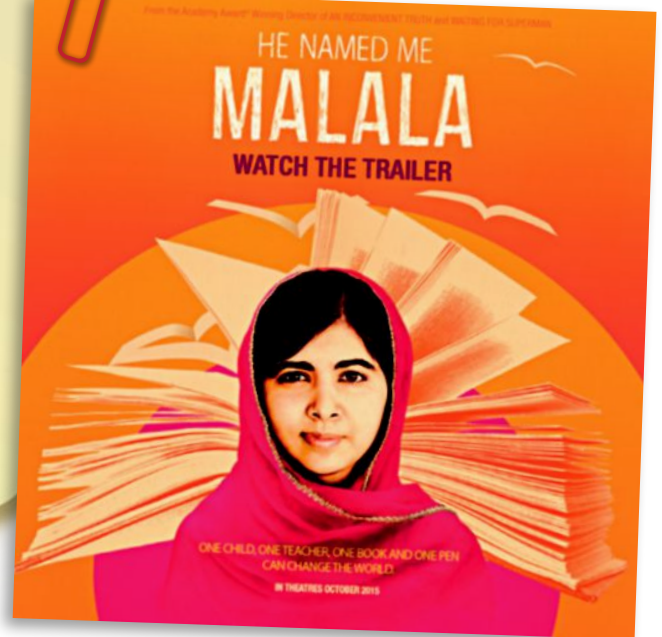

Ell em va dir Malala

Títol original: *He Named Me Malala*. Dirigida en 2015 per Davis Guggenheim.

Intèrprets principals: Malala Yousafzai, Ziauddin Yousafzai, Toor Pekai Yousafzai, Khushal Yousafzai, Atal Yousafzai.

En aquest documental de 87 minuts, que ha obtingut prestigiosos premis cinematogràfics, s'ofereix un retrat intimista de Malala Yousafzai, activista pakistanesa, la persona més jove que ha rebut el Premi Nobel de la Pau.

El documental *Ell em va dir Malala* va ser nominat al millor documental en els Premis BAFTA, Critics' Choice Awards i Annie l'any 2015.

Krishna Reddy i l'alcoholímetre

Un cas diferent, però també molt interessant per a exemplificar la capacitat dels adolescents per a afrontar tasques serioses, és el del jove Krishna Reddy, qui als 13 anys ha inventat un dispositiu que pot salvar la vida de milers de conductors.

Krishna va néixer a Wichita Fall (Texas, els Estats Units). Preocupat per les estadístiques de morts en carretera ocasionades per conductors que estaven sota els efectes de drogues i alcohol, va idear un enginyós dispositiu capaç de millorar els alcoholímetres usats per la policia, ja que

aquests només detecten l'alcohol, mentre que el seu delata també la presència de drogues i estupefaents.

Per a difondre el seu invent el va presentar al «Young Scientist Challenge», un concurs anual de joves científics que convoca una entitat privada als Estats Units.

El seu invent es basa en l'observació de les pupil·les, que es dilaten com a efecte del consum d'alcohol i drogues.

Activitats

En grup

1. Malala s'ha convertit en un símbol en la defensa del dret a l'educació. Busqueu altres exemples d'adolescents que han donat un testimoniatge del seu valor i el seu compromís amb el que creien.
2. Krishna Reddy ha destacat per la seua creativitat en resoldre un problema. Podeu consultar la pàgina web www.youngscientistchallenge.com, i escriure un comentari personal sobre el seu contingut.
3. Quins problemes us agradaria resoldre? Quina creieu que podria ser la vostra contribució? Quina ajuda necessitaríeu?

Profes. La buena educación

Dirigit en 2015 per Giovanna Ribes.
Producció: La buena educación i Trilema.

El documental explica què significa ser professor i com transcorre el dia a dia d'alguns d'ells.

Profes. La buena educación

Un grup d'alumnes que ha participat en la realització del documental *Profes. La buena educación* explica la seua experiència durant l'any de rodatge. Mar i Pablo ens donen la seua visió personal sobre l'adolescència i ens conten què esperen del futur.

Podries dir-me algunes qualitats dels adolescents?

Mar: Els adolescents som creatius, sempre tenim idees originals que no ens fa por portar a terme, ens encanta descobrir coses noves i pensar en el nostre futur.

Pablo: Algunes de les nostres qualitats són l'ànsia per descobrir coses noves, les emocions, l'inconformisme, l'ànim per canviar les coses i voler superar-nos.

Per què es té una visió negativa dels adolescents?

M.: Se'n té una visió negativa perquè només es fixen en quan ens n'anem de festa o ho passem bé amb els amics. A vegades, els adults no aprecien l'esforç que fa cada adolescent per arribar on vol arribar.

P.: Normalment es generalitza el comportament dels adolescents com un fet negatiu envers la societat, ja que alguns cauen en actituds desconsiderades envers els altres, encara que no sempre és així.

Quines coses són importants per a vosaltres?

M.: Per a mi, en aquests moments el més important és formar-me com a persona; però també és important tindre vida social i amics, perquè ells seran un suport important per a mi al llarg de la meua vida.

P.: La família, els amics i moltes vegades el que la gent pense de mi. Les opinions dels altres poden ser molt negatives per a la imatge de la persona.

Què és el més difícil de ser adolescent?

M.: El més difícil d'encaixar és que ningú creu en tu i en algun moment tots han pensat que ets un cas perdut o que «no arribaràs a cap lloc si segueixes així». Però, a part de tot això, els adolescents també tenen problemes i se'ls acumulen les preocupacions.

P.: El més difícil és assimilar el canvi cap a la maduresa.

Descriu un company a qui admires i explica per què.

M.: Del meu company favorit et podria dir que va ser l'últim a incorporar-se a classe, i va acabar sent molt més que un amic

per a mi. Va començar sent callat i tímid i, amb una miqueta d'ajuda i companyonia, es va convertir en una persona valenta.

P: Jo no admire cap company, perquè això passara aquesta persona hauria de complir qualitats com voler-se a si mateix, preocupar-se pels altres, no deixar-se influenciar, defensar les seues opinions, tindre una personalitat forta...

Recordes alguna experiència en la qual t'hages comportat d'una forma extraordinària?

M.: Vaig tindre una època en la qual no ho vaig passar bé i, amb una miqueta d'ajuda, vaig començar a creure en mi.

P: En el meu cas reconec que sempre em preocupe pels altres. A vegades, quan no hi ha un adult present tendim a comportar-nos d'una forma poc adequada cap als més febles. Aquests moments són els que marquen la diferència entre els adolescents que tenen un punt de maduresa i aquells que no el tenen.

Què ha significat participar en el documental?

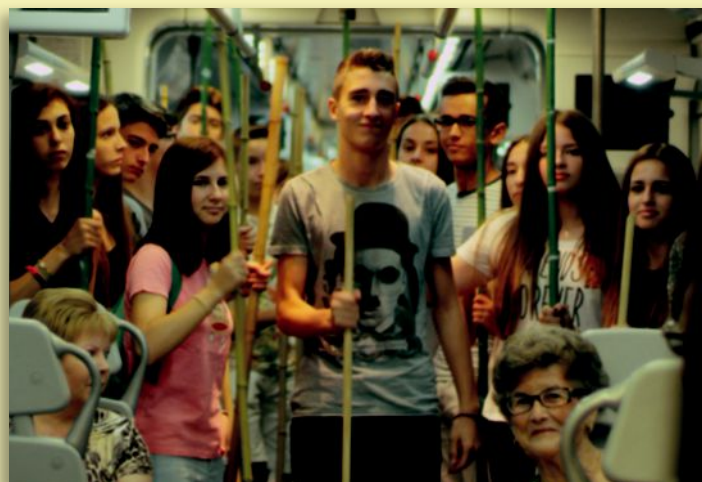
M.: Ha sigut una experiència divertida, molt emocionant i educativa, perquè, a més d'ensenyar-nos la sort que tenim de poder disposar d'una educació, ens fa veure com d'afortunats som de comptar amb professors que estimen la seua professió.

P: Per a mi ha significat una aportació molt important per part de tots donar a conèixer a la gent la nostra opinió sobre el tema.

Per què penseu que la pel·lícula és diferent?

M.: La pel·lícula és diferent pel simple fet que mostra una història real. És diferent perquè ensenya i fa pensar a cada alumne la sort que té per posseir un recurs com és l'educació.

P: És diferent perquè ens ha fet reflexionar i sentir-nos afortunats pel que tenim, a més de conèixer el punt de vista dels professors, entre altres.

Fotogrames de la pel·lícula *Profes. La buena educación*.

Activitats

En grup

1. Com és la relació que teniu amb els vostres professors? Com us agradaria que fóra?
2. Quines qualitats ha de tindre un bon professor?
3. Podeu crear una enquesta amb algunes d'aquestes preguntes i fer-les als vostres companys de classe i a

uns altres de secundària. Contrasteu les respostes i feu una síntesi del que es pensa en el vostre ambient sobre l'adolescència. Respon a l'estereotip que estem analitzant al llarg d'aquesta unitat o trenca amb aquest?

Una ànima sense respecte és una casa en runes

Per als antics guerrers samurai, el «rei», el respecte i la cortesia, és un dels valors suprems, també envers els enemics. Per respecte a la tradició i als seus senyors eren capaços de llevar-se la vida amb la seua espasa fent-se el «seppuku» o «harakiri». Les dones d'aquests samurais els seguien en el suïcidi, igual que les dones que, a l'Índia, s'immolaven quan morien els seus marits, en un ritual anomenat «sati». Encara que en l'actualitat aquestes pràctiques són il·legals, el respecte a la tradició exerceix una pressió gran sobre les vídues i encara alguns grups religiosos les defensen.

El respecte excessiu a les tradicions pot arribar a impedir que es prohibisquen o, fins i tot, es qüestionen rituals i creences que estan en contra de la vida i la dignitat de les persones.

Ritual del sati, miniatura índia (segle XVIII).

El respecte

Quan no hi ha respecte

Segur que alguna vegada t'han demanat que actues amb més respecte. Però què és el respecte? El respecte és una actitud que implica el reconeixement del valor que tenen les coses, els llocs i les persones, així com les opinions i els drets d'aquestes.

És un valor que sempre té una conseqüència pràctica, ja que implica comportar-se d'una determinada manera envers els altres, encara que a vegades ens coste.

Diem que alguna cosa és una falta de respecte quan creiem que ataca, fereix o menysprea alguna cosa valuosa o algú especialment vulnerable.

El respecte també és una actitud envers un mateix. Si ens respectem, hem d'allunyar-nos d'allò que posa en risc la nostra salut, integritat física o equilibri mental. El consum d'algunes drogues, alcohol o tabac no està prohibit per la llei, malgrat que som conscients dels seus efectes nocius. Cada u necessita conèixer el que li fa mal i descobrir quins són els seus límits.

Per què respectem les normes?

Al nostre voltant hi ha normes i lleis sobre quasi cada aspecte de la vida: a classe, a la taula, a la carretera, als llocs públics, en les relacions entre les persones o entre els països. Algunes es tradueixen en lleis i codis, i unes altres s'aprenen per costum o tradició.

La majoria d'aquestes normes tenen un sentit i, quan no les respectem, podem tindre problemes tan greus que podrien afectar-nos tota la vida.

Un bon exemple és el codi de circulació. Les sancions amb multes, les pèrdues de punts o, fins i tot, la retirada del permís de conduir són bones raons per a respectar els límits de velocitat i totes les normes de circulació.

Activitats

1. Busca exemples en els quals acatem algunes normes per respecte als altres i no només per la por de les conseqüències.
2. Descriu situacions o persones que t'imposen respecte.
3. El respecte excessiu pot paralitzar i fins i tot portar a la por. Quan passa això? Ho has experimentat alguna vegada?

Les emocions i l'equilibri personal

En els moments de canvi no és fàcil trobar l'equilibri personal i adaptar-nos a la nova situació. És fàcil perdre el control de les emocions. Patim un cúmul de sensacions i impulsos i no sabem posar nom als sentiments que estem experimentant.

Una **emoció** és una reacció que l'ésser humà experimenta com a resposta al seu entorn. Va acompanyada de canvis, passa de manera sobtada, a vegades bruscament, i sol ser passatgera. Posteriorment, les emocions es converteixen en sentiments.

La paraula «**sentiment**» s'usa per a designar les experiències interiors de la persona que són fruit de les emocions.

Quan apareixen les passions, l'equilibri es trenca i la ment emocional desborda i s'agresta la ment racional.

D. GOLEMAN

Daniel Goleman, en la seua obra *Intel·ligència emocional* (1996), es preguntava quines diferències hi havia entre un treballador molt bo i un altre mitjà. La seua tesi se centra en el fet que la diferència resideix en un conjunt d'habilitats a les quals anomena «intel·ligència emocional»: l'automotivació, la perseverança, el control dels impulsos, la regulació dels estats d'ànim, el control de l'angoixa, l'empatia i la confiança en els altres.

Hui sabem que el cervell és el responsable de la intel·ligència emocional i que el podem entrenar per a gestionar els sentiments i els impulsos que ens dificulten no només l'aprenentatge, sinó també les relacions amb els altres.

Del revés

Títol original: *Inside Out*.

Dirigida en 2015 per Pete Docter i Ronnie del Carmen.

Intèrprets principals: animació.

En la pel·lícula *Del revés*, cinc emocions interaccionen dins de la ment de la xiqueta Riley Andersen: alegria, tristesa, por, ira i fàstic. Cada una d'aquestes influeix en les decisions que la protagonista pren dia a dia.

En grup

- Quina diferència hi ha entre un sentiment i una emoció?
- Expliqueu el significat de la cita de Goleman. En quines situacions es produeixen aquests tipus de conflictes? Poseu exemples de moments en els quals hàgeu sentit aquesta contradicció.
- Busqueu l'argument de la pel·lícula *Del revés* i feu una síntesi de quins són els efectes de cada emoció en les decisions de la xiqueta.